

HANSSONS ADVOKATBYRÅ

Advokat Erik Hansson
Advokat Fredrik Burvall
Advokat Niklas Dernebo
Advokat Josefine Alvarsson
Advokat Sara Elofsson
Jur kand Staffan Blyberg

SUNDSVALLS TINGSRÄTT
Rotel 11

INKOM: 2021-03-24
MÅLNR: B 1886-20
AKTBIL: 87

Sundsvall 2021-03-24

Till Hovrätten för Nedre Norrland

HOVRÄTTEN FÖR
NEDRE NORRLAND
Rotel 14

INKOM: 2021-03-24
MÅLNR: B 438-21
AKTBIL: 1

ÖVERKLAGANDE

Klagande: Lovisa Öberg Isaksson, 010319-1821
Pellvägen 32
827 63 FÄRILA

Offentlig försvarare: Advokat Fredrik Burvall
Hanssons Advokatbyrå
Box 1044
851 11 SUNDSVALL

Motpart 1: Åklagarkammaren i Sundsvall

Övriga motparter: Målsäganden enligt förteckning i den överklagade domen.

Målsägandebiträde: Advokat Elisabeth Massi Fritz
Advokatbyrån Elisabeth Fritz AB
Birger Jarlsgatan 73–75
Box 19579
104 32 Stockholm

Överklagad dom: Sundsvalls tingsrätts dom den 19 mars 2021
i mål B 1886-20.

Yrkande:

Lovisa Öberg Isaksson yrkar i första hand att hovrätten, med ändring av tingsrättens dom, ogillar åtalet mot henne i sin helhet och befriar henne från skadeståndsskyldighet.

I andra hand, för det fall hovrätten anser att hon har gjort sig skyldig till brott, yrkar hon att dessa ska bedömas som brott av normalgraden och att påföljden lindras i konsekvens med detta.

I tredje hand yrkar hon strafflindring och i allt fall yrkas att skadestånd inte ska utgå utöver den trafikskadeersättning som har utgått eller kan komma att utgå.

Grunder

Utgångspunkter för rättens prövning

Lovisa har färdats i en personbil på en väg där högsta föreskrivna hastighet varit 70 km/h. En olycka har inträffat strax efter en omkörning av ett annat fordon.

Frågeställningen i målet är om Lovisa har varit vårdslös – eller grovt vårdslös;

-genom sitt körsätt som sådant

-i förhållande till de effekter som uppkommit – dvs att fyra personer omkommit och en skadats svårt.

Åtalet och påstådda vårdslösa beteenden

I likhet med tingsrätten anser jag inte att det styrkt att Lovisa har haft bara en hand på ratten (förutom om hon har växlat), inte styrkt att hon har suttit med en mobiltelefon i handen (i vart fall inte på ett trafikfarligt sätt), inte styrkt att hon har kört i dikeskanten (och om det skulle ha hänt är det när hon har varit framför A-traktorn och alltså inte i närheten av olyckan). Allt detta har åklagarens egna vittnen vederlagt i sina förhör menar jag. Trots det vill jag framhålla att det inte ens ha påståtts av något av vittnena att något av detta skulle ha skett i anslutning till olyckan.

Jag menar dessutom att sådana beteenden som beskrivits inte heller nödvändigtvis är att anse som vårdslösa i sig själva. Se bl. a NJA 2009 s. 819 (Bussförare som utförde administrativa göromål medan han körde, ansågs inte vårdslös då han kört bussen på ett kontrollerat sätt och inte befunnit sig i en trafikfarlig miljö; således ansågs inte körningen ha varit i egentlig mening vårdslös.) övriga i bilen då föraren hade uppsikt på vägen.

Det är inte förarens ansvar att passagerare har bilbältet på sig om passagerarna är över 15 år (Trafikförordningen 4 kap 10§c).

Hastighet och förhållanden i övrigt på olycksplatsen:

Av uppgifter från den tekniska utredningen framgår att hastigheten vid olyckstillfället har varit 123 km/h. Rätten bör utgå från denna uppgift om hastigheten. Det påstås att bromsspår i vägbanan indikerar en högre verklig hastighet. Vet vi att det är bromsspår? Kan det vara märken efter den sladd som vittnena Erik och Nova har berättat om? De berättade i tingsrätten att bilen har legat i närmare 90 graders vinkel med bakhjulen i diket och framhjulen på vägen.

-Spåren ger inte belägg för att fastställa exakt eller ens uppskattningsvis vilken hastighet som det har varit.

-Rätten kan med andra ord inte rimligen på egen hand – utan tillgång till annan teknisk utredning – bedöma innebörden av dessa spår.

-Det påstås vidare att iakttagelser av hastighetsmätaren visar på en högre hastighet. Det går dock inte dra några närmare slutsatser om var på sträckan denna högre hastighet har hållits. Inte heller vet vi att hastighetsmätaren visar verklig hastighet.

Förhållandena på olycksplatsen

Av uppgifter ur förundersökningsprotokollet framgår att det vid tidpunkten för olyckan var låg trafikintensitet, goda siktförhållanden, uppehållsväder, att olyckan skedde i ett icke tätbebyggt område, att vägbanan var torr och att Lovisa framförde en personbil som har varit utan kända brister och väl anpassad för körningen.

De yttre förhållandena har stor betydelse för bedömningen av om ett agerande är vårdslöst: Av Trafikförordningen 3 kap 14§ framgår att ett ”fordons hastighet skall anpassas till vad trafiksäkerheten kräver. Hänsyn skall tas till väg, terräng, väderleks- och siktförhållanden, fordonets skick och belastning och trafikförhållandena i övrigt.”

Ju sämre yttre förhållanden, desto mindre krävs för att ett beteende ska anses vårdslöst. Ju bättre yttre förhållanden, desto mer krävs för att ett agerande ska anses vara vårdslöst.

Omkörningen och olyckan

Följaktligen har Lovisa under trafiksäkra yttre förhållanden och i en hastighet av omkring 123 km/h gjort en omkörning av en a-traktor – vilken normalt sett utgör ett långsamtgående fordon. Vilken verklig hastighet A-traktorn har haft är inte tillförlitligt utrett i målet.

Inget talar emot att Lovisa vid omkörningen har företagit försiktighetsåtgärder och beaktat trafikmiljön på ett sätt som normalt sett kan förväntas av en ansvarstagande förare. Trots detta har en olycka inträffat i samband med eller omedelbart efter denna omkörning.

Hastigheten i sig har inte, sett till trafikmiljö och de yttre förhållanden som förelegat, ensam inneburit en risk för trafiksäkerheten.

Orsaken till olyckan

Utredningen har inte kunnat påvisa någon entydig förklaring till olyckan. Det kan ha hänt något i bilen eller framför bilen (exempelvis vilt) som har påverkat körningen och lett till olyckan.

Dessa möjligheter har inte kunnat uteslutas i utredningen och inte heller vittnet Erik, som har befunnit sig bakom fordonet och bevittnat olyckan, har kunnat ge någon egentlig förklaring till varför bilens bakhjul har hamnat utanför vägbanan.

Vårdslöshet i trafik

För straffrättsligt ansvar krävs ett handlande i trafiken som kan anses så kvalificerat att den utgör ett medvetet risktagande. Bedömningen görs utifrån samtliga omständigheter. I prop. 1994/95:23 s 122 undantas från det straffbara området sådana förfaranden där trafikanten på grund av tillfällig ouppmärksamhet eller bristande förmåga gjort en felbedömning av trafiksituationen.

Det kan anmärkas att alla trafikolyckor ju orsakas av att någon av de inblandade har gjort en felbedömning; kört för fort, för nära framförvarande fordon, haft för dåliga däck, varit ouppmärksam eller liknande. Om det inte var på det sättet skulle ju inga olyckor inträffa. För att ett agerande ska anses som brottsligt krävs således mer. Bara en liten del av alla olyckor leder till åtal. Ansvar för vårdslöshet i trafik ska förbehållas sådana beteenden i trafiken som är att beteckna som vårdslösa i egentlig mening och det krävs som nämnts någon form av medvetet risktagande. Vid bedömningen av detta saknas betydelse om en trafikolycka har inträffat eller inte.

En hastighetsöverträdelse kan anses vårdslös förutsatt att den varit allvarlig och att den skett i en trafikfarlig miljö. Här har den inte skett i en trafikfarlig miljö. En omkörning kan anses vårdslös om den i sig kan anses trafikfarlig t.ex. utifrån förhållandena på platsen (dålig sikt, dimma, hög trafikintensitet, halka, snörök osv), inga sådana förhållanden har förelegat i detta fall.

I detta fall kan även yttre faktorer ha påverkat utvecklingen innan olyckan. Har A-traktorn haft en väsentligt högre hastighet än vad som kunde förväntas utifrån att det är ett typiskt sett långsamtgående fordon? Har detta i så fall påverkat Lovisas bedömning gällande förutsättningen att köra om? Har hon haft anledning att förvänta sig detta? Har A-traktorn haft samma hastighet under hela omkörningen eller kan hastigheten ha ökat på ett sätt som har påverkat omkörningen? Ingen utredning i målet har utförts gällande A-traktorns skick och toppfart vid tidpunkten för olyckan.

Jag menar att omständigheterna talar emot att det har varit fråga om ett sådant medvetet risktagande som krävs för att ett agerande ska bedömas som vårdslöshet i trafik.

Grovt brott

För att vårdslöshet i trafik ska anses vara grovt krävs att gärningsmannen gjort sig skyldig till ett medvetet risktagande av allvarligt slag.

Exempel på sådant är att bilförare gör sig skyldig till ett så utpräglat risktagande att denne kan anses ha varit i det närmaste helt likgiltig för konsekvenserna, utan att det för den skull är fråga om ett uppsåtligt handlande. Några sådana förhållanden föreligger inte i detta fall. Lovisa har varit nykter och hon har inte brutit mot någon annan trafikregel än hastighetsbegränsningen. Att passagerarna i baksätet inte hade bilbälte – vilket föraren som tidigare nämnts inte är ansvarig för – är inte en sådan omständighet som kan medföra att det blir grovt vårdslöst av föraren att företa en omkörning vid i övrigt trafiksäkra förhållanden. I denna del menar jag att tingsrätten har hamnat fel i sin bedömning.

Vållande till annans död och vållande till kroppsskada

Vållande till annans död och vållande till kroppsskada är brott som inte kräver lika hög grad av vårdslöshet som brottet vårdslöshet i trafik. Dock krävs vårdslöshet, dvs att någon med sitt beteende avviker ifrån vad en normalt aktsam person skulle ha gjort i en viss situation, samt att detta leder till att någon dör eller skadas. Jag menar att det inte utifrån de omständigheter som jag nyss har gått igenom är visat att Lovisa har varit vårdslös på så sätt att hon kan fällas till ansvar för vårdslöshet i trafik eller vållande till kroppsskada.

Jag menar således sammanfattningsvis att åtalet inte är styrkt i någon del och att det därför ska ogillas.

Om Lovisa av hovrätten skulle anses ha varit oaktsam eller vårdslös på något sätt, kan det i vart fall inte anses vara fråga om ett grovt vårdslöst beteende.

Skadestånd

Reglering av trafikskador görs på skadeståndsrättslig grund och med ledning av trafikskadenämndens tabeller. Akuttider, som ligger till grund för sveda och värk, bestäms av sakkunnigläkare.

Ersättning för medicinsk invaliditet bedöms av sakkunnigläkare och utseendemässiga följder (ärr mm) fastställs utifrån Trafikskadenämndens ärrtabeller. En person som anses vara vållande till en trafikskada kan utifrån dessa principer inte bli ansvarig för att betala ett högre belopp än det belopp som betalas ut genom trafikskadeförsäkringen. Tingsrättens dom när det gäller det skadestånd som utdömts till Julia Hellman menar jag utifrån nyss nämnda utgångspunkt vara felaktig.

När det gäller anhörigersättning finns schabloner som är fastställda av Högsta domstolen. Ersättning i enlighet med dessa schabloner har de målsäganden i detta mål som omfattas av den anhörigkrets som ansetts ersättningsberättigad enligt praxis redan fått via trafikförsäkringen. Den högre nivå av schablon (60 000 kr) som målsägandena har yrkat i hovrätten är förbehållet uppsåtliga brott samt fall där omständigheterna är sådana att de gränsar till uppsåt. Som tingsrätten har konstaterat, och som jag har redogjort för ovan, föreligger inte sådana omständigheter i detta mål.

Påföljd

Vid bestämning av eventuell påföljd i detta mål ska – förutom det faktum att Lovisa vid tidpunkten för olyckan var 19 år, även BrB 29 kap 5 § 2 p brottsbalken beaktas. Bestämmelsen handlar om fall där den tilltalade på grund av brottet drabbats av allvarlig kroppsskada. Den omständigheten, som föreligger i detta fall, ska beaktas i mildrande riktning vid straffmätningen.

Bevisning

Klaganden åberopar förhöret med sig själv samt det i tingsrätten åberopade förhöret med hennes far, Olle Isaksson. Båda förhören kan förebringas hovrätten genom uppspelning av de i tingsrätten hållna förhören. Förhöret med Olle Isaksson åberopas till belysande av att ett sådant körsätt som beskrivs i åtalet inte stämmer överens med klagandens normala trafikbeteende.

Sundsvall som ovan

Fredrik Burvall